

Çokkültürlü Yeterlik Alg?lar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çokkültürlü Yeterlik Alg?lar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19295>

Özet

Çokkültürlü Yeterlik Algılar Ölçeği, Alper Ba?bay ve Derya Y?lmaz Ka?n?c? tarafından 2011 yılında geli?tirilmif bir **ölçek geli?tirme** çal??mas?n?n ürünüdür. Bu ölçek, bireylerin farklı kültürlerle etkile?im kurma ve kültürel çe?itlili?e uyum sa?lama konusundaki alg?lad?klar? **çokkültürlü yeterlik** düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Özellikle e?itim ve psikoloji alanlarında, profesyonellerin kültürel duyarlı?k ve yetkinliklerini de?erlendirmek için tasarlanm??tır.

Ölçek, toplam 41 maddeden olu?makta olup, **Fark?ndal?k**, **Bilgi** ve **Beceri** olmak üzere üç temel alt boyuta ayrılmaktadır. Çal??ma, Türkiye ba?lam?nda kültürel yeterlik kavram?n?n geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçülmesine önemli bir katkı sa?lamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Çokkültürlü yeterlik, Kültürel Fark?ndal?k, **Ölçek Geli?tirme**, Psikometri, E?itim, Kültürel Beceri, Ö?retmen Yeterli?i.

Yazarlar

Alper BA?BAY, Derya Y?lmaz KA?NICI

Amaç

Çokkültürlü Yeterlik Algılar Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin kültürel olarak farklı ortamlarda etkili bir ?ekilde i?lev görme yeteneklerine dair öznel de?erlendirmelerini belirlemektir. Ölçek, bu yeterli?i olu?turan temel bile?enleri (fark?ndal?k, bilgi ve beceri) ayrı ayrı ölçerek, bireylerin hangi alanlarda daha güçlü veya eksik oldu?unu tespit etmeye olanak tan?ır.

Bu ölçme aracı, özellikle ö?retmen e?itimi ve dan??manlık programlarında, katılımcıların kültürel yeterliklerini geli?tirmeye yönelik ihtiyaç analizlerinin yap?lması ve bu yönde yürütülen e?itimlerin etkilili?inin de?erlendirilmesi için kullanılabilecek bir araç sa?lamak amacıyla geli?tirilmiştir. Ölçek, Türk kültürüne özgü ba?lam? dikkate alarak **çokkültürlü yeterlik** alan?ndaki literatüre katkıda bulunmaktadır.

Yap? (Ölçek Yap?s?)

Ölçek, literatürde kabul gören kültürel yeterlik modellerine uygun olarak yapılandırılmış ve üç temel alt boyuttan olu?maktadır. Toplam 41 madde bu üç faktör altında gruplanmıştır:

Fark?ndal?k (16 madde): Bu boyut, bireyin kendi kültürel kökeni, de?erleri ve önyargılar hakkında derinlemesine bir anlayı?a sahip olmasının ve kültürel çe?itlili?in insan deneyiminin

ayrılmaz bir parçası oldu?unu kabul etmesini ölçer. Örnek madde: "De?er, inanç veya ya?am biçimindeki çe?itlili?in, insan olman?n ayrılmaz bir parçası oldu?una inanır?m."

Bilgi (16 madde): Bu boyut, farklı kültürel grupların tarihleri, gelenekleri, dünya görüşleri ve ileti?im biçimleri hakkında edinilen nesnel bilgiyi de?erlendirir. Örnek madde: "Kültürel kökenim hakkında bilgi sahibiyim."

Beceri (9 madde): Bu boyut, bireyin farklı kültürlerden gelen kişilerle etkili bir şekilde ileti?im kurma ve uygun kültürel müdahaleleri uygulama yetene?ini (uygulama yeterli?) ölçer. Örnek madde: "Ö?renme ve ö?retme sürecini farklı kültürleri içerecek yapıda olu?turmaya özen gösteririm."

Geçerlik

Orijinal **ölçek geli?tirme** sürecinde, ölçe?in ölçmek istedi?i yapıyı gerçekten ölçtü?ünü kanıtlamak amacıyla çe?itli geçerlik çal??maları yürütülmü?tür. Yapı geçerli?, ölçe?in teorik olarak beklenen alt boyutları do?ru şekilde ayrıştırdığını göstermek için **Faktör Analizi** ile incelenmiştir. Uzman görüşleri alınarak kapsam geçerli?i sağlanmış ve maddelerin ilgili yapıya ne ölçüde temsil etti?i belirlenmiştir.

Geli?tirme makalesi, bu psikometrik sürecin detaylarını içermektedir. Ölçe?in üç faktörlü yapısı, alandaki mevcut kuramsal modellerle uyum göstererek güçlü bir yapı geçerli?ine sahip oldu?unu dü?ündürmektedir.

Güvenirlilik

Çokkültürlü Yeterlik Algılar? Ölçe?i'nin güvenilirli?i, iç tutarlılık yöntemi kullanılarak hesaplanmıştır. İç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa), ölçek maddelerinin aynı yapıya ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü göstermektedir. Geli?tirme çal??masında elde edilen yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek puanlarının güvenilir oldu?unu ve bireylerin yeterlik algılarının tutarlı ölçümlerini sağladığını ifade etmektedir.

Yüksek güvenilirlik de?erleri, ölçe?in hem genel puanlarının hem de alt boyut puanlarının akademik ve pratik uygulamalar için istikrarlı veriler sundu?unu göstermektedir. Ölçe?in kararlılığına dair ek kanıtlar (örneğin test-tekrar test güvenilirli?) daha sonraki çal??malarda incelenmi? olabilir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yapısal temelini belirlemek amacıyla Açıklayıcı **Faktör Analizi** (AFA) kullanılmıştır. Analizler sonucunda, ölçe?in özgün yapısı olan 41 maddelik ve üç faktörlü çözümün en uygun model oldu?u belirlenmiştir. Bu faktörler, **Farklılık**, **Bilgi** ve **Beceri** alt boyutlarına karşılık gelmektedir.

Her bir maddenin ilgili faktöre yüklenme derehleri, maddelerin alt boyutlar? güçlü bir şekilde temsil etti?ini ortaya koymu?tur. Bu faktör yap?s?, ölçe?in teorik olarak beklenen **çokkültürlü yeterlik** modelini ampirik olarak do?rulad???n? göstermektedir.

Araç (Ölçek Bilgileri)

Test Türü: Geli?tirme çal??mas? olup, öz bildirim (self-report) envanteridir.

Format: 5'li **Likert** tipi derecelendirme ölçe?i kullan?lmaktad?. Derecelendirme format? öyledir: (1=tamamen kat?l?yorum, 5=hiç kat?lm?yorum).

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: E?itim bilimleri alan?nda çal??anlar, ö?retmen adaylar? ve üniversite ö?rencileri ba?ta olmak üzere genel yeti?kin popülasyonu.

Ya? Grubu: Yeti?kin (18 ya? ve üzeri).

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, Türkiye'deki e?itim kurumlar?nda görev yapan veya ö?renim gören bireylerden olu?an örneklem üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çal??malar? yap?larak standardize edilmi?tir.

Test Metodolojisi: Bireylerin kendi yeterlik alg?lar?n? derecelendirdi?i, ka??t-kalem veya dijital ortamda uygulanabilen standart bir psikometrik araçtır.

Anahtar Kelimeler

Kültürel Duyarl?lık, **Likert** Ölçe?i, Kültürel Yetkinlik Alg?s?, Psikolojik Ölçme, Ö?retmen E?itimi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Kaynakta mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: alper.basbay@ege.edu.tr (Sorumlu Yazar: Alper BA?BAY)

Yaz??ma Adresi: Ege Üniversitesi, E?itim Fakültesi (Detayl? adres kayna?a dahil edilmemi?tir).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2011.

Kullan?m ?zinleri ve Ücret: Ölçek, akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için genellikle yazarlara at?fta bulunularak serbestçe kullan?labilir. Ticari veya geni? ölçekli uygulamalar için

sorumlu yazar (Alper Ba?bay) ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ölçe?in orijinal yay?nland??? dergi ba?lant?s?: egitimvebilim.ted.org.tr. Orijinal makalenin PDF dosyas?na a?a???daki ba?lant?dan eri?ilebilir: cokkulturlu-yeterlik-algilari-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Ba?bay, A., ve Ka?n?c?, D. Y. (2011). Çokkültürlü Yeterlik Algıları Ölçeği: Bir **ölçek geli?tirme** çal??mas?, *E?itim ve Bilim*, 36(161), 199-212.

Çokkültürlü Yeterlik Algıları Ölçeği Maddeleri

ÖNEML?: A?a???daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup, herhangi bir de?i?ikli?e u?rat?lmam???tır.

Ölçek toplam 3 alt boyut ve 41 maddeden olu?maktadır. Her alt boyutu temsil eden örnek maddeler a?a???dadır:

Fark?ndalık (16 m): De?er, inanç veya ya?am biçimindeki çe?itlili?in,insan olman?n ayrılmaz bir parças? oldu?una inan?r?m.

Bilgi (16 m): Kültürel kökenim hakkında bilgi sahibiyim.

Beceri (9 m): Ö?renme ve ö?retme sürecini farklı kültürleri içerecek yapıda olu?turmaya özen gösteririm.